

# การศึกษาการเรียนการสอนแบบซ่อมเสริม เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาของผู้เรียนภาษาอังกฤษแบบเข้ม

สุวัฒน์ สุขมลสันต์ และคณะ

## หลักการและเหตุผล

สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นสถาบันวิชาการชั้นสูงที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2520 ตามคำประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ให้เป็นสถาบันที่มีภาระหน้าที่ “เพื่อบริการการสอนและฝึกอบรมภาษาอังกฤษ และทำการทดลองวิจัยเกี่ยวกับภาษาทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ” (ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ, 2520 : 32) สถาบันภาษาจึงได้ทำหน้าที่เพื่อให้สนองกับเจตนารมณ์ของการก่อตั้งอย่างหนึ่งเรื่อยมา คือ การจัดฝึกอบรมภาษาอังกฤษแบบเข้มให้กับข้าราชการของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และของหน่วยงานอื่นของรัฐ แต่วิธีการคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรมดังกล่าวมีลักษณะเข้มงวด เนื่องจากสถาบันภาษาสามารถให้บริการดังกล่าวได้จำกัดในแต่ละปี เพราะสถานที่ทำการและอัตรากำลังในการสอนมีจำกัด จึงจัดสอนให้เฉพาะผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ทางภาษาอังกฤษในระดับปานกลางเท่านั้น

ขณะนี้ สถาบันภาษามีแนวคิดที่จะจัดสอนภาษาอังกฤษแบบเข้มให้กับผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติด้วย จึงได้ทดลองวิธีการเรียนการสอนสำหรับบุคคลดังกล่าวนี้เมื่อภาคฤดูร้อนปี พ.ศ. 2527 เพื่อหาวิธีที่เหมาะสมและศึกษาปัญหาอื่นที่เกี่ยวข้อง

## วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนแบบซ่อมเสริม 4 แบบว่า แบบใดมีประสิทธิภาพสูงสุด คือ
  - ก. แบบมีผู้สอนประจำ (Tutorial Technique Direct Teaching Technique : DTT)
  - ข. แบบมีผู้สอนและเรียนด้วยตนเอง (Tutorial and Individualized Technique : TIT)
  - ค. แบบอาศัยมูลเหตุของปัญหาเป็นเกณฑ์ (Problem-based Technique : PBT)
  - ง. แบบสังเคราะห์ทักษะ (Integrated-skills Technique : IST)
2. เพื่อศึกษาปัญหา จุดเด่น จุดด้อยของวิธีการเรียนการสอนทั้ง 4 แบบ ในกรณีที่มีผู้เรียนมีระดับความสามารถภายในกลุ่มแตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยบางประการที่คาดว่า จะมีผลกระทบต่อสัมฤทธิ์ผลทั่วไปในการเรียนแต่ละแบบ
4. เพื่อหาเกณฑ์ที่เหมาะสมในการคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรมภาษาอังกฤษแบบเข้ม

## การดำเนินการวิจัย

### กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเพื่อการทดลอง ได้แก่ ผู้เข้ารับการอบรมภาษาอังกฤษแบบเข้มที่มีพื้นฐานความรู้ทั่วไปทางภาษาอังกฤษในระดับต่ำ จำนวน 32 คน และผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ในระดับปานกลางอีก 33 คน เป็นกลุ่มควบคุมเพื่อการเปรียบเทียบภายหลัง

### เครื่องมือการวิจัย

1. แบบทดสอบมาตรฐานทางภาษาอังกฤษเพื่อวัดความรู้ความสามารถทั่วไปทางภาษากำหนดการอ่าน การเขียน การฟัง และโครงสร้างทางภาษา เป็นแบบสอบที่มีความตรงร่วมสมัย (Concurrent Validity) กับแบบสอบ TOEFL (Test of English as a Foreign Language) ในระดับสูง แบบสอบนี้มีความเที่ยงแบบ  $KR_{21} = 0.90$  และความตรงร่วมสมัย = 0.76
2. แบบวัดความถนัดทางภาษาฉบับภาษาไทย (Thai Language Aptitude Test) ซึ่งมีความเที่ยงแบบ  $KR_{21} = 0.82$  และความตรงเชิงทำนาย = 0.55 ซึ่งนับว่าสูงมาก
3. แบบวัดเจตคติและแรงจูงใจ (S. Sukamolson, 1979) ซึ่งมีความเที่ยงแบบ  $\alpha = 0.74$
4. แบบวัดนิสัยในการเรียนและเจตคติ Form C. (สุพัฒน์ สุกมลสันต์, 2526) ซึ่งมีความเที่ยงแบบ  $\alpha = 0.90$  และความตรงเชิงทำนาย = 0.46

### วิธีการทดลอง

1. ทดสอบผู้ประสงค์จะเข้ารับการฝึกอบรมภาษาอังกฤษแบบเข้ม
2. ใช้คะแนนรวม 98 คะแนน จาก 190 คะแนน เป็นเกณฑ์ในการแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ ซึ่งมีจำนวน 33 คน และ 32 คน ตามลำดับ
3. สุ่มคะแนนที่จัดเรียงจากคะแนนสูงที่สุดไปหาต่ำที่สุดอย่างมีระบบ เพื่อแบ่งผู้เรียนกลุ่มต่ำออกเป็น 4 กลุ่ม ให้มีระดับความสามารถทางภาษาทั้ง 4 ด้านที่ทดสอบแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ รวมทั้งจัดให้มีสภาพทั่วไปทางการศึกษา อายุ วุฒิ และสภาพการใช้ภาษาที่บ้านคล้ายคลึงกันด้วย
4. จัดผู้สอนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม เพื่อรับการเรียนการสอนทั้ง 4 แบบ ดังกล่าวแล้ว
5. จัดผู้สอนทุกคนให้สามารถหมุนเวียนกันไปทำการสอนทุก ๆ กลุ่มได้ในจำนวนชั่วโมงที่เท่าเทียมกัน
6. ให้ผู้สอนทุกท่านสอนภาษาอังกฤษแต่ละแบบตามเกณฑ์และข้อตกลงร่วมกันที่กำหนดไว้ตั้งแต่เริ่มต้นของการวิจัยอย่างเคร่งครัด
7. ใช้แบบความสามารถทั่วไปทางภาษาชุดเดิมเป็นแบบสอบภายหลัง (Post-test) เพื่อทดสอบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน
8. เปรียบเทียบผลการเรียนของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม
9. ศึกษาปัญหาที่จุดติและจุดดีของการสอนแต่ละแบบ
10. ศึกษาหาจุดตัดที่เหมาะสมของคะแนนเพื่อการคัดเลือกผู้เรียนต่อไป

ผลการทดลอง มีดังต่อไปนี้

สรุปผลการเรียนการสอนแบบต่าง ๆ

ที่	วิธีสอน	การฟัง			โครงสร้างภาษา			การอ่าน			การเขียน			รวม	
		%เพิ่ม	อันดับ	r <sub>xy</sub>	%เพิ่ม	อันดับ	r <sub>xy</sub>	%เพิ่ม	อันดับ	r <sub>xy</sub>	%เพิ่ม	อันดับ	r <sub>xy</sub>	%เพิ่ม	อันดับ
1	DTT (1)	19.65*	4	.73	-3.86	5	.92	33.93	1	.64	-1.08	5	.88	13.26	4
2	TIT (2)	36.81*	1	.76	3.80	4	.93	20.48	4	.03	26.19	2	.46	20.40*	2
3	PBT (3)	37.89*	3	.46	7.00	2	.76	24.47*	3	.80	4.35	4	.71	19.50*	3
4	IST (4)	33.33*	2	.64	13.86*	1	.87	29.94*	2	.76	55.71*	1	.99	26.52*	1
5	CTT (5)	11.03*	5	.84	5.34*	3	.77	7.52*	5	.74	9.79*	3	.69	8.16*	5

\*p<0.05

หมายเหตุ

1. กลุ่มที่ 5 คือ กลุ่มที่มีการเรียนแบบปกติทั่วไป
2. คะแนนการทดสอบกายแรก (pre-test) หรือคะแนนการทดสอบภายหลัง (Post-test) ของกลุ่มตัวอย่างที่ 1-4 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทุกทักษะ (p = 0.05) แม้ว่าคะแนนที่เพิ่มขึ้น (gained score) จะแตกต่างกัน
3. คะแนนการทดสอบกายแรก หรือคะแนนการทดสอบภายหลังของกลุ่มที่ 1-4 และ 5 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (P = 0.05) ทุกทักษะ แต่คะแนนที่เพิ่มขึ้นของกลุ่มที่ 5 โดยส่วนรวมจะต่ำกว่าของกลุ่มที่ 1-4
4. กลุ่มที่ 3 เรียนรวมกับกลุ่มที่ 1 เพื่อเรียนทักษะการฟังแบบ DTT และกลุ่มที่ 4 เรียนรวมกับกลุ่มที่ 2 เพื่อเรียนทักษะการฟังแบบ TIT

จากตารางดังกล่าวข้างต้น และการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนอื่น ๆ อาจสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การเรียนการสอนทั้ง 4 แบบ ทำให้ผู้เรียนมีสัมฤทธิ์ผล (หรือความสามารถทางภาษา) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งด้านกรฟัง การอ่านเข้าใจความ การเขียน และโครงสร้างทางภาษา แต่ผลการเรียนทุก ๆ แบบ ต่างทำให้ผู้เรียนมีความสามารถเพิ่มขึ้นมากกว่าผู้เรียนในกลุ่มสูงที่เรียนได้โดยวิธีสอนแบบปกติทั่วไป ประมาณ 5%–19% โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนแบบมีผู้สอนและเรียนด้วยตนเอง (TIT) และแบบสังเคราะห์ทักษะ (IST) ทำให้ผู้เรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้นจากเดิมโดยเฉลี่ย 20.40%–26.52% ซึ่งสูงกว่าคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากการเรียนแบบปกติทั่วไป (CTT) ของผู้เรียนกลุ่มสูง (ซึ่งมีคะแนนเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 8.16%) อย่างมีนัยสำคัญ

2. บัจจัยที่มีผลต่อการเรียนการสอนแต่ละแบบด้านทักษะการฟัง โครงสร้างทางภาษา และทักษะรวม ได้แก่ พื้นฐานความรู้ทางภาษาของผู้เรียน แต่สำหรับทักษะการเขียนนั้น บัจจัยที่มีผลกระทบได้แก่ ชนิดของครู ที่ทำการสอนภาษาอังกฤษแก่ผู้เรียนก่อนเข้ามหาวิทยาลัยนี้ ผู้ที่เรียนภาษาอังกฤษกับครูไทยและครูชาวต่างประเทศ จะมีความสามารถทางภาษาด้านการเขียนสูงกว่าผู้ที่เรียนกับครูไทยเท่านั้น บัจจัยอื่น ๆ นอกจากนี้ เช่น แรงจูงใจ เจตคติต่าง ๆ นิสัยในการเรียน ความถนัดทางภาษา เพศ และคุณวุฒิทางการศึกษา ไม่ปรากฏว่า มีอิทธิพลต่อการเรียนแบบต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญ

3. เกณฑ์ที่เหมาะสมที่อาจใช้เพื่อการคัดเลือกผู้เข้ารับการอบรมภาษาอังกฤษแบบเข้มต่อไป ได้แก่ 1) คะแนนความสามารถในการอ่านเข้าใจความ 2) คะแนนความสามารถในการฟัง 3) คะแนนด้านโครงสร้างทางภาษา และ 4) คะแนนความสามารถในการเขียน ส่วนตัวแปรอื่น ๆ อีก 6 ตัว ไม่มีนัยสำคัญที่จะใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม และค่าความสำคัญของตัวแปรที่ใช้เป็นเกณฑ์การคัดเลือกผู้เรียนนั้น มีค่า 65%, 42%, 21% และ 19% สำหรับทักษะการอ่าน การฟัง โครงสร้างทางภาษา และการเขียน ตามลำดับและเกณฑ์คะแนนรวม เพื่อการคัดเลือกผู้เข้ารับการอบรม ควรเป็น 98 คะแนน จาก 190 คะแนน ซึ่งมีความถูกต้องในการแบ่งกลุ่มตามความสามารถได้ถูกต้อง 93.9 %

4. จุดเด่น จุดด้อย และปัญหาของการสอนซ่อมเสริมแต่ละแบบ

4.1 วิธีสอนแบบมีผู้สอนประจำ (DTT) วิธีนี้มีจุดเด่น คือ เป็นวิธีที่ทั้งครูและนักเรียนคุ้นเคยมากที่สุด ซึ่งทำให้ทั้ง 2 ฝ่ายไม่ต้องปรับตัว การสอนแบบมีผู้สอนไม่ต้องยุ่งยากในการเตรียมตัว ทำการสอนได้เสร็จภายในเวลาที่กำหนด ผู้สอนคุมชั้นได้ดี และสอนผู้เรียนได้คราวละมาก ๆ แต่จุดด้อยสำหรับวิธีนี้คือ บรรยากาศในห้องเรียนค่อนข้าง passive ครูจะทำหน้าที่เป็นผู้ให้และนักเรียนเป็นผู้รับ โดยลักษณะนี้นักเรียนจะรู้แคบ และไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรม และผู้เรียนมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองไปตามระดับความสามารถได้นั้น

4.2 วิธีสอนแบบมีผู้สอนและเรียนด้วยตนเอง (TIT) วิธีนี้มีจุดเด่น คือ เป็นวิธีที่สนองความต้องการของแต่ละบุคคลได้ และเป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ความคิด แก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น ในส่วนของผู้สอน ผู้สอนยังคุมกิจกรรมการเรียนการสอนได้ค่อนข้างมาก สำหรับจุดด้อยของวิธีนี้พอสรุปได้ว่าอาจทำให้เกิดความล่าช้าในการเรียนการสอน ในกรณีที่ผู้เรียนหลายคนมีปัญหาต่าง ๆ กันไป แต่ครูคนเดียวทำหน้าที่ตอบคำถาม ครูเองต้องเตรียมตัวมากในการสอน และการสอนแบบนี้อาจไม่ช่วยให้ประโยชน์เท่าที่ควรถ้าผู้เรียนขาดความมั่นใจในตัวเอง มีนิสัยขี้อายและไม่ชอบแสดงออก

4.3 วิธีสอนแบบบอกเหตุผลเหตุของปัญหาเป็นเกณฑ์ (PBT) จุดเด่นของวิธีนี้ คือ สามารถสนองความต้องการของแต่ละบุคคลได้เป็นอย่างดี เพราะเรื่องที่สอนในห้องเรียนจะเป็นเรื่องที่ทราบได้แน่ชัดว่า ผู้เรียนมีปัญหา ครูจะเจาะสอนได้ถูกต้องและสอนได้ลึกในเรื่องนั้น ๆ บางครั้งผู้เรียนในห้องจะมีปัญหาหลาย ๆ ปัญหา ร่วมกัน ครูจะรวมอธิบายได้ในคราวเดียวกัน ทำให้ประหยัดเวลา แต่อย่างไรก็ตาม วิธีสอนแบบนี้ก็มีปัญหาหลายอย่าง กล่าวคือ ประการแรกผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่คุ้นเคยกับวิธีสอนแบบนี้ ไม่รู้จักตนเองดีพอว่าตนเองจะมีปัญหาที่ใด จนกว่าจะได้ฟังคนอื่นถามปัญหา ประการต่อมาคือ ในกรณีที่ในชั้นเรียนมีผู้เรียนที่มีระดับความรู้ต่างกันมาก ปัญหาของบางคนอาจไม่เป็นปัญหาของคนอื่น หรือไม่เป็นที่สนใจของคนอื่นก็ได้ และข้อสงสัยของผู้เรียนอาจไม่ได้รับคำตอบจากครูทันที เพราะครูคนเดียวต้องอธิบายปัญหาหลาย ๆ ปัญหาในห้อง ประการสุดท้ายคือ วิธีสอนแบบนี้ทำให้ผู้สอนต้องทำงานหนัก เตรียมการสอนอย่างถี่รอบคอบ เพื่อพร้อมอยู่เสมอที่จะแก้ปัญหาในห้องเรียน

4.4 วิธีสอนแบบสังเคราะห์ทักษะ (IST) วิธีนี้มีจุดเด่น คือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้านไปพร้อม ๆ กัน ทำให้ชั้นเรียนมีชีวิตชีวา และเป็นวิธีสอนที่สอดคล้องกับหลักธรรมชาติ ข้อเสียประการสำคัญคือ วิธีสอนแบบนี้เหมาะกับผู้เรียนที่มีความสามารถในการใช้ภาษาสูงหรือค่อนข้างสูง เพราะการสอนใช้ภาษาอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้ฟัง เข้าใจ และได้ตอบ หรือเพื่อให้แบบอย่างทางภาษา แต่ผู้เรียนที่มีความสามารถในการใช้ภาษาไม่มากพอ จะไม่อาจเข้าใจสิ่งที่ครูพูดได้ตลอด และไม่อาจได้ตอบได้ และในกรณีที่ผู้เรียนเป็นผู้ใหญ่ก็มีความกลัวและอาจที่จะพูดผิดด้วย

## อภิปรายผล

จากการศึกษาครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจก็คือ 1. ทำไมการเรียนการสอนทั้ง 4 แบบจึงให้ผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และ 2. ทำไมปัจจัยต่าง ๆ จึงไม่ทำให้ผลการเรียนการสอนทั้ง 4 แบบแตกต่างกัน

สำหรับประเด็นแรกนั้น ผู้วิจัยเชื่อว่า เกิดจากขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีขนาดเล็กมาก จึงทำให้ผู้เรียนได้รับความเอาใจใส่ในการเรียนการสอนจากผู้สอนอย่างทั่วถึง ไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอนแบบใดก็ตาม นอกจากนี้ปัจจัยต่าง ๆ ที่คาดว่าอาจจะมีผลต่อการเรียนของกลุ่มต่าง ๆ เช่น แรงจูงใจ เจตคติ ความถนัดทางภาษา และนิสัยในการเรียน เป็นต้น ก็ปรากฏว่า มีขนาดไม่แตกต่างกันมากนัก จึงทำให้สภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม มีสภาพคล้ายคลึงกันมาก

อนึ่ง การที่กลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็ก ( $n < 30$ ) ทำให้ความแปรปรวน (variance) ภายในกลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงได้ง่าย (active) เมื่อค่าคะแนนของตัวอย่างบางคนเปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับการวิจัยครั้งนี้ไม่อาจทำการจับคู่ (match pair) ตัวอย่างของทุกกลุ่มได้ แต่ใช้ค่าเฉลี่ยของกลุ่มเป็นเกณฑ์เท่านั้น ดังนั้น ความแตกต่างระหว่างบุคคลของแต่ละกลุ่มตัวอย่างยังคงมีอยู่ จึงทำให้ความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มแตกต่างกันได้มาก และง่ายกว่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่กว่า ( $n > 30$ ) แต่ไม่มีขนาดมากเพียงพอที่จะทำให้เกิดความแตกต่างทางสถิติได้ เนื่องจากความแปรปรวนภายในกลุ่มแต่ละกลุ่มแตกต่างกันมาก จึงทำให้ค่าสถิติทดสอบต้องต่างกันมาก จึงจะทำให้ค่าดังกล่าวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เพราะว่า df (degree of freedom) ของกลุ่มตัวอย่างขึ้นอยู่กับขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยตรง

ส่วนประเด็นที่สองเกี่ยวกับเหตุผลที่ว่า ทำไมปัจจัยต่าง ๆ จึงไม่ทำให้ผลของการเรียนการสอนทั้ง 4 แบบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญนั้น ผู้วิจัยก็เชื่อว่า เกิดจากขนาดของกลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็กเช่นเดียวกัน จึงทำให้คะแนนของตัวแปรต่าง ๆ แตกต่างกันทางสถิติได้ยากด้วยเหตุผลเดียวกัน นอกจากนี้แล้วการที่ตัวแปรใดจะมีผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการเรียนได้มากน้อยเพียงใดต้องขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของตัวแปรนั้นกับผลการเรียนด้วย จึงจะเป็นตัวแปรร่วม (covariate) ที่มีอิทธิพล แต่จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม ปรากฏว่า มีเพียงคะแนนการทดสอบกายแรกเท่านั้นที่มักแสดงว่ามีอิทธิพลต่อผลการเรียนการสอน จึงแสดงว่าตัวแปรอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กับผลการเรียนในระดับต่ำมาก ยกเว้นพื้นฐานความรู้เดิมกับผลการเรียนการสอนของแต่ละกลุ่มเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

### ข้อเสนอแนะ

1. การทดลองทางสังคมศาสตร์ เช่น ในกรณีของการทดลองผลของการสอนนั้นมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องมากมาย และยากต่อการควบคุมได้ จึงควรจะทำการศึกษาเชิงประเมินมากกว่าการวิจัยพื้นฐาน ซึ่งเป็นวิธีที่ไม่เหมาะสมนักทางการศึกษา (Ebel, 1967 : 81 ; Glass, 1972 : 3) และควรมีกุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่เพียงพอที่จะอ้างอิงสรุป (generalize) ผลการศึกษาได้
2. การศึกษาสัมฤทธิ์ผลของการเรียนการสอนควรมุ่งศึกษาผลที่แตกต่างกัน เชิงความหมาย (meaningful significance) ด้วย ไม่เพียงแต่ศึกษาความแตกต่างกันเชิงสถิติ (statistical significance) เท่านั้น จึงจะทำให้การศึกษามีความครอบคลุม และละเอียดถี่ถ้วนการลงทุนได้มากกว่า

### บรรณานุกรม

ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ. สำนักนายกรัฐมนตรี, 2520.

สุพัฒน์ สุกมตสันต์. "อิทธิพลของนิสัยในการเรียนและเจตคติต่อสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาอังกฤษ" เอกสารประกอบการเรียนรายวิชาทฤษฎีมาตรวัด, ภาควิชาวิจัยการศึกษา, คณะครุศาสตร์, 2526.

สุพัฒน์ สุกมตสันต์ และคณะ, การศึกษาการเรียนการสอนแบบซ่อมเสริมเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาของผู้เรียนภาษาอังกฤษแบบเข้ม ซึ่งจัดโดยสถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

Ebel, R.L., "Some Limitations of Basic Research in Education." in *Phi Delta Kappa*, October, 1967.

Glass, G.V., "The Wisdom of Scientific Inquiry on Education." in *J. of Research in Science Teaching*, Vol. 9, No. 1, 1972.

Sukamolson, S., "A Study of the Effects of Six Factors on the Achievement in Learning English as a Foreign Language", *M. Sc. Dissertation*, U. of Edinburgh, 1979.